

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

21. december 1973

Št. 23-24 — XIII

Gospodarski položaj podjetja v letu 1973

Če bolj rabimo denar, bolj nam ga jemljejo. — Če bi do skrajnosti (to bo treba-) poostrili disciplino, poiskali zadnjo rezervo v podjetju, bi nam uspelo prihraniti morda celo milijardo — z nekaj podpisi pa pa nam vzamejo deset milijard — Zakonske obveznosti 127 % večje kot lani, naravni kavčuk 130 % dražji, tkanine in kemikalije tudi nad 100 % — Kaj bo prihodnje leto? Vsekakor ne lahko, zato je pri vsem potrebna skrajna disciplina!

V tem letu posluje naše podjetje v izjemno neugodnih gospodarskih razmerah. Kljub stalni rasti storilnosti beležimo v tem letu padec akumulativnosti, ki že ogroža normalno reprodukcijsko sposobnost podjetja. Zniževanje akumulativnosti je še posebno neugodna v času, ko podjetje realizira razmeroma visoke investicijske naložbe (tovarna pnevmatike, obrat umetnega usnja in rekonstrukcija toplarne).

Naše podjetje sodi v gumarsko panogo, ki je odvisna od uvoza osnovnih surovin (kavčuk, saje, kemikalije, določene vrste korda), in to pred-

vsem od uvoza iz konvertibilno-valutnih področij. Zaradi tega je poslovni uspeh podjetja močno odvisen od gibanja cen na svetovnem trgu, na katerem v tem letu pada ponudba nekaterih surovin, hkrati pa cene nenehno naraščajo.

Že v letu 1971 je bila v Ekonomski reviji št. 3 objavljena študija z naslovom »Odvisnost slovenskega gospodarstva od uvoza in učinkij devalvacije dinarja na posamezne gospodarske sektorje«, iz katere je vidno, da sodi gumarska industrija med dejavnosti, ki so najbolj ne-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Združenje kemične industrije:

Odgovornost pred dvajsettisoč delavci

Odslej 40 delovnih organizacij, to je 20.000 delavcev s skupnimi močmi naprej — Štirje Savčani v delavskem svetu združenja — Dr. Lev Premru v. d. direktorja združenja — Takoj bodo začeli reševati okrog dvajset najbolj perečih problemov.

Dne 22. novembra t. l. so predstavniki 40 delovnih organizacij kemične industrije SRS v Ljubljani podpisali samoupravni sporazum, da bodo odslej delali z združenimi močmi.

Uradno je to: samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne interesne skupnosti Združene kemične industrije Slovenije. O nujnosti povezovala ne bi ponavljaj, saj smo o tem zelo veliko že pisali. Za združi-

Nočno delo žena:

Vse manj

Naslednje leto bo delalo v nočni izmeni še 30 delavk, 1975 le še 6 — Uspešno sodelovanje TOZD in kadrovske službe.

Delati ponoči je gotovo ena od zoprnosti, ki se je skoraj sleherni izogiba. Res da je nujna in res je tudi, da nekaterih niti ne moti preveč. Večino pa. Nočno delo je posebno težko za ženske. Mislim, da imate mnogo, če ne kar večina, družine, otroke, ki jutraj, ko se vi vračate z dela, vstajajo naspani, se kmalu razigrava in povsem razumljivo zahtevajo, da

(Nadaljevanje na 8. strani)

Konferenca ZK

Komunisti samokritično!

200 komunistov na konferenci — ZK letos o vseh pomembnih vprašanjih. 68 mladih komunistov smo sprejeli — Reorganizacija sprejeta — odslej koordinator dela svet ZK.

Nedvomno je na uspešno delo konference ZK vplivalo, da so se je udeležili skoraj vsi člani

V torek, 4. decembra t. l. so se v sejni sobi skupščine občine Kranj zbrali komunisti našega podjetja na svoji letni konferenci. Dnevni red je sicer dajal videz običajne konference, vendar pa ni bilo tako. Komunisti, ki so se tokrat zbrali v presenetljivo velikem številu, so kritično pregledali opravljeno delo v letošnjem letu in sprejeli nove naloge za prihodnje leto.

Uvodoma je govoril Bojan Gogala, sekretar sekretariata konference ZK Sava. V svojem referatu je po-

udaril, da je bilo delo komunistov v letošnjem letu uspešno.

»Posebno pozornost smo komunisti posvetili vprašanjem gospodarjenja, uvažanju ustavnih sprememb, tehnološki, delovni in planski disciplini kot tudi kadrovanju, utrjevanju vloge ZK in pomlajevanju svojih vrst,« je dejal tov. Gogala.

Razprava, ki je sledila, je bila zelo konkretna. Republiški sekretar za delo tov. Pavle Gantar je prisotne informiral o novostih zvezne in republiške ustave, ki bosta prav gotovo prinesli novosti v naše družbeno in politično življenje. Pohvalil je prizadevanje Savčanov, posebno pa prizadevanje komunistov, da tekoče spremljajo in uresničujejo originalne rešitve na področju novih samoupravnih odnosov. »Velikokrat že pred izidom zakona ali predpisa presenetite z rešitvami, ki so mnogim ne samo v pomoč, ampak tudi za vzor,« je dejal tov. Gantar.

(Nadaljevanje na 7. strani)

tev so se izrekli praktično v vseh temeljnih organizacijah združenega dela panoge 120 (kemična) in 126 (Nadaljevanje na 7. strani)

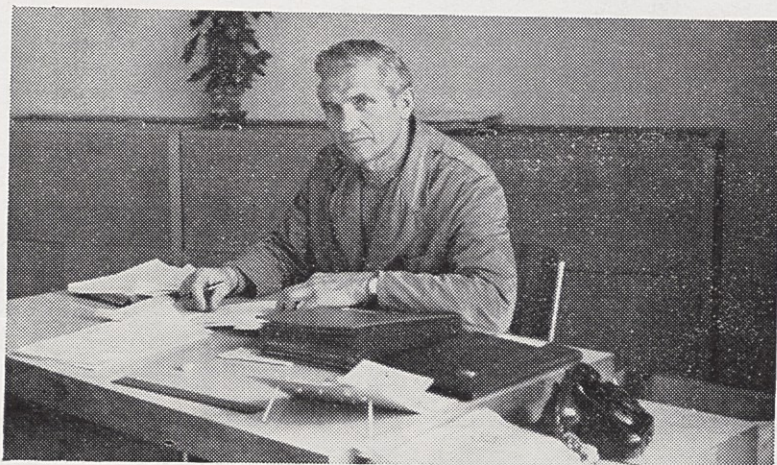

Dokument, s katerim je Sava pristopila k združenju kemične industrije Slovenije sta v imenu podjetja podpisala inž. Janez Beravs, direktor podjetja in inž. Zdenka Jurančič, predsednica DS podjetja.

Študijska knjižnica
Titov trg
Kranj

Problematika zaposlovanja

Letos bo predvidoma odšlo 410 delavcev, prišlo 655 — Računali smo na 96 novih delavcev, zaradi fluktuacije pa smo jih morali zaposliti kar štirikrat toliko — Prihodnje leto 522 novih delavcev, pa še 400 zaradi fluktuacije — Edino možno: mladi delavci iz Makedonije.

Zdravko Korenčan, vodja oddelka za zaposlovanje delavcev

Za nemoteno razvijanje proizvodnih procesov so poleg strojev, naprav in surovin potrebni tudi ljudje — delavci, ki vse to smotno povezujejo v tehnološkem procesu in ustvarjajo nove dobrine.

Število delavcev, potrebnih za uspešno poslovanje posameznih TOZD in podjetja, določa letni plan kadra, ki je sestavni del gospodarskega načrta za poslovno leto. Plan kadrov za določeno poslovno leto temelji na potrebah posameznih obračunskih enot. Te potrebe ob sestavi gospodarskega načrta usklajajo z možnostmi, ki izhajajo iz

predvidenega poslovnega uspeha. Te potrebe, lahko jih imenujemo tudi želje, se konkretizirajo med letom z operativnimi mesečnimi plani zaposlovanja novih kadrov. Seštevki operativnih mesečnih planov običajno odstopajo od letnega plana kadra, predvidenega za gospodarskim načrtom: so manjši, obenem pa nam visoka fluktuacija že zaposlenih onemogoča 100 % izpolnjevanje letnih planov kadra.

Podatki za pretekla 3 leta tekočega srednjeročnega plana (1971—1975) nam to zgovorno kažejo:

Leto kadra	Plan	Prišlo	Odšlo	Povečanje	% izvrševanja plana
1971	189	459	363	+ 96	50,8
1972	200	585	405	+ 180	90
Ocena 1973	340	665	410	+ 255	75

Prikazani pregled kaže, da smo v prvem letu srednjeročnega plana letni plan kadra izpolnili le 50,8 %, poleg tega pa smo morali na račun fluktuacije zaposliti štirikrat toliko novih delavcev (363), kot znaša povečanje za to leto (96).

V letih 1972 in 1973 je to razmerje nižje, ker nam je uspelo pridobiti sorazmerno več novih delavcev. Podatki dalje kažejo, da je število delavcev, ki so odšli iz podjetja, zelo stalno in sorazmerno visoko (363—410). Z najmanj tako fluktuacijo moramo računati tudi v prihodnje.

Podatek o tem, koliko novih delavcev smo zaposlili v preteklih 3 letih, nam lahko služi za orientacijo, na kakšen priliv novih delavcev lahko računamo ob nespremenjenih pogojih. Za tekoče poslovno leto (1973) dajemo v pregledu oceno, ki je glede na čas (december) in poznavanje trenutnih razmer zelo objektivna. Računamo s tem, da nam bo uspelo zaposliti »rekordno število novih delavcev (približno 660), vendar bomo kljub temu letni plan kadra izpolnili le 75 %. Pri tem

ponovno ugotavljamo, da nam predvsem velika fluktuacija onemogoča povečanje, predvideno z gospodarskim načrtom za tekoče leto.

So še drugi vzroki, npr. kasnitev investicij, spremembe, določene z operativnimi plani, in podobno, vendar ostaja konec leta precej nepokritih nadomestil na račun fluktuacije. Kljub vsemu temu pa lahko ugotavljamo, da pomanjkanje kadra v nobenem obdobju med letom ni resno oviralo izvrševanje proizvodnega plana.

UPI ZA PRIHODNJE LETO

Potrebe po novih kadrih so za prihodnje leto bistveno večje kot v prvih 3 letih srednjeročnega plana za tekoče obdobje. Vse štiri TOZD in OSS predvidevajo 522 novih delavcev. Če k temu prištejemo še okoli 400 novih delavcev na račun fluktuacije, potem bomo morali v prihodnjem letu zaposliti preko 900 novih delavcev, da bi zadostili vsem potrebam in željam. To pa verjetno ne bo mogoče, zato moramo zagotoviti vse potrebno, da bomo zapo-

slili vsaj toliko novih delavcev, da bi mogočili čimbolj nemoteno izvrševanje predvidenih planskih obveznosti. Kaj lahko, oziroma moramo storiti, da bo možno zagotoviti nujno potrebno število novih delavcev?

Predvsem moramo zmanjšati fluktuacijo že zaposlenih. Kolikor delavcev nam bo uspelo zadržati v podjetju, toliko manj novih delavcev bo potrebno pridobiti. Pri tem ne smemo zanemariti vse ostale negativne posledice fluktuacije (stroške uvažanja, nizka začetna storilnost itd.). Na znižanje fluktuacije lahko več ali manj vplivamo vsi. V preteklem letu je bilo, na osnovi izvršene analize fluktuacije, predlaganih in delno že izvedenih nekaj tovrstnih akcij (preocenitev najnižje ocenjenih delovnih mest, večja skrb za novozaposlene, pospešeno reševanje stanovanjskih problemov ne glede na staž v podjetju, kandidatov za zaposlitev je bil omogočen ogled delovnih mest, in podobno. Na tem področju bo potrebna večja aktivnost v obračunskih enotah in družbenopolitičnih organizacijah. Sindikat je že prevzel določene naloge.

Poleg znižanja fluktuacije, ki vpliva na zmanjšanje potreb po zaposlovanju, pa moramo ustvariti pogoje za pridobivanje novih delavcev. Pri tem je največji problem pomanjkanje kapacitet za nastanitev novih delavcev. Komunalni zavod za zaposlovanje v Kranju ima možnost, na osnovi medrepubliškega sodelovanja pri zaposlovanju, pridobiti večje število mlajših ne kvalificiranih delavcev v Makedoniji, vendar je pogoj možnost nastanitve. V poštev bi prišla samska stanovanja, toda kaj, ko tudi teh v prihodnjem letu še ne bo. Graditev skupnega samskega doma je predvidena v letu 1975. Za prihodnje leto bomo morali najti prehodno rešitev in ustvarjati vsaj delne pogoje delavcem z drugih republik. Izkušnje pri organiziranem pridobivanju delavcev iz drugih republik sicer niso najboljše, vendar bo po izjavah predstavnikov zavoda za zaposlovanje to edina rešitev, ker potrebe po novih delavcih daleč presegajo vsa povpraševanja v okviru SRS.

Zdravko Korenčan

Tu, med nami

Pri nas mnogi menijo, da dobivajo osebni dohodek zato, ker sploh pridejo v podjetje — za delo pa bi morali biti še posebej nagrajeni.

Če menite, da v Savji nimamo izjemno prizadevnih delavcev — se zelo motite: Nekatere delavke so »skočile« pri oceni kvalitete dela kar za tri stopnje — tretje na šesto! (Seveda, v starih, dobrih časih, ko smo še imeli napredovanje)

Novica

Najmanj 1500 dinarjev

Delavski svet podjetja je v novembru razpravljal med drugim tudi o predlogu, naj bi bil v letu 1974 najnižji osebni dohodek 1500 dinarjev (150.000 S din). Predlog bo v gospodarskem načrtu — o njem pa bomo razpravljali v delovnih skupinah.

Ljudem ni vseeno!

Ura je bila že 4 popoldne. Običajno popoldne, sem si rekla. Zunaj mrz, nizka, mrzla in težka megla. Otroke, ki sta me čakala, da pridem iz službe, sta bila že zdavnaj pripravljena, da odhitita s sankami med otroke. Bilo je prepusto vreme, da bi se mogla zunaj razvedriti, zato sta stala na stolčkih ob kuhinjskem oknu in očitačo kazala na vse tiste otroke, ki so jih starši le spustili na prosto.

Toda postala sta vznemirjena, ko se je hiši vedno bolj približevala deklica, s katero sta ob lepem vremenu prebila toliko ur v preprosto zgrajenem peskovniku zadaj za hišo. Odkar je mlajšim otrokom zagodla mrzla zima, se pa res niso videli. Običajno je deklica prihajala sama, mamica je po njo prišla le, če je dolgo ni bilo domov. Če sva se ob teh priložnostih srečali, sva si izmenjali le nekaj besed, največkrat o neubogljivosti malčkov, in se razšli, saj dobro razporejen čas za najrazličnejša gospodinjska dela ni dopuščal tistega, povsod opevanega ženskega klepetu. Obe sva ženi, obe delavki, materi, obe gospodinji.

Danes sta prihajali obe. Stopili sta v kuhinjo. Vesela sem bila popoldanskega obiska, saj smo z otroki običajno sami doma, toda hkrati začudena, čemu prihaja. Ni sedla na divan, kamor je vseeno zlezla njena hčerka, stala je in hotela je nekaj reči. Ni mi bilo do nikakršnega smeha ali zbadljivke na račun njene resnosti, zakaj tudi meni je kljub družinskim dolžnostim begalo po glavi toliko stvari, ki so se zgodile v podjetju. Bila sem tiho. Toda ona ni mogla več molčati, zakaj vso pot do nas si je ponavljala: Ali bom lahko šla jutri delat? Prišla me je torej vprašat. Stopila sem korak nazaj, dalj nisem mogla. Da, tudi sama sem tolikokrat prebrala tiste vrstice, kjer piše: delajo, in dvopičje. Ne, tudi enote, kjer dela mož, ni na seznamu, tudi njene enote ni. Saj sem prepisovala to obvestilo, pa sem še venomer buljila vanj. Pričakovala je, da ji torej povem, ali naslednji dan že lahko pride delat. Še najraje bi ji rekla, da ne vem, da bi tako imela vsaj polovico možnosti, da naslednji dan končno le gre delat. Toda ona ve, da delam v oddelku, kjer moram vedeti za vsebino Informatorja, in nemočna sem rekla: ne!

Vsedli sva se. Dolgo že ni bilo časa za klepet. In tudi tokrat nisva dolgo klepetali, zakaj skoraj hkrati sva vzkliknili: zopet tema!

G. M.

(Raz)misli

Ženske nikoli ne vprašaj, ali ji je dobro. Vprašaj le: ali ti je bolje?

Predno se naučiš ukazovati — se nauči poslušati.

Če potok slabo teče, ni kriva struga, ampak izvir.

Nikoli ne naloži na rame ženske, ki tam tudi ostane.

Opravljeno je veliko delo

Skoraj točno po letu dni je bil naš sogovornik spet Bruno Skumavc dipl. inž., direktor tehnične službe. Med letom o investicijski izgradnji skoraj nismo pisali, le tu pa tam smo objavili slike »rastočih« objek-
tov.

No, naš dolg do vas, bralcev izpolnjujemo v letošnji zadnji številki glasila. V tem letu je bilo opravljeno velikansko delo, skoraj do potankosti uresničen vsi načrti, o katerih smo govorili lani.

Kdo ima zasluge za to? Mislim, da ves kolektiv Save, še posebej pa delavci tehnične službe, ki jih vodi Bruno Skumavc.

Kljub finančnim težavam investicijska gradnja poteka normalno

— Tako kot vse doslej, so se tudi letos v pripravi za gospodarski načrt 1974 pojavile zahteve in želje po novih investicijah, ki so večje od naših finančnih sposobnosti. Te zahteve pa moramo uskladiti in korigirati z okviri planiranih možnosti. Za reševanje tako zahtevnih nalog smo določili poseben team, ki usklajuje interese posameznih TOZD in sestavi predlog skupnih investicij, hkrati pa te potrebe usklajuje z okviri danih možnosti. Ta team pa bo imel še težjo nalogo v zvezi z razporeditvijo danih sredstev, saj je predviden nizek ostanek dohodka. Pri tem je treba računati, da objekte, ki so sedaj v izgradnji in ki predstavljajo pogodbeno obveznost, moramo tudi dokončati.

Ali se bomo morali v letu 1974 odpovedati kakemu načrtu, ki še ni v delu?

— Če bomo morali poseči v reduciranje, bo to le v tekočih investicijah posameznih TOZD in služb, medtem ko osnovnih investicijskih silnic ne bomo spreminjali.

Kaj vsebujejo oz. predstavljajo manjše tekoče investicije; morda opremo pisarn, nabavo pisarniških strojev?

— To ni samo oprema pisarn, to so večinoma manjše investicije v

tehnične in tehnološke posege v obstoječo proizvodnjo. Že samo teh investicij je za okrog 3–4 milijarde S din.

Kolikšen znesek planirate za investicije v prihodnjem letu?

— Točnih podatkov oz. števil, ki bodo po sklepih samoupravnih organov prišli v gospodarski načrt, še ne moremo povedati, gotovo pa je, da se bodo sklepali ti ali oni komercialni aranžmani za kreditiranje za daljše obdobje. Kakšne so možnosti, ni odločitev enega človeka, ampak posveta z dejavniki, ki sredstva imajo.

Pravkar mineva leto dni, odkar smo pisali o gradnji novih investicijskih objektov. Kako daleč ste prišli v enem letu?

PNEVMATIKARNA

Dela tečejo po predvidenem programu. Že pred enim mesecem smo vstavili v pogon en mikser, do konca meseca pa bomo vstavili v pogon še drugi mikser. V začetku januarja začnemo z doziranjem saj, tako da bomo v mesecu januarju začeli s poizkusnim obratovanjem. Oprema valjarne je izredno zahtevna in na tehnični višini, tako da montaža in pogon take tehnologije ni stvar nekaj dni, ampak je potreben določen poizkusni rok. Do sedaj posebnih problemov pri tej investicijski gradnji nismo imeli.

V pogonu je že proizvodnja radialnih plaščev za osebna vozila. Imamo določene težave s hidravličnimi prešami, ki predstavljajo tehnično novost na tržišču. Imajo pa te preše precejšnjo prednost pred mehanskimi prešami. Težave imamo le s hidravliko. Dobavitelj firma Krupp mora te težave odpraviti. Če se bodo težave nadaljevale, bo to predstavljalo resno oviro za normalno vulkanizacijo. Dobavitelj bo v tem primeru obstoječe preše zamenjal s klasičnimi mehanskimi prešami: tak je pogodbeni dogovor med Semperitom in Kruppom.

Od opreme za proizvodnjo radialne pnevmatike trenutno montiramo opremo za pripravo polizdelkov. Ta oprema bo sposobna za obratova-

Bruno Skumavc, dipl. inž., direktor tehnične službe

nje februarja ali marca prihodnjega leta. Konfekcijski stroji in preše za proizvodnjo radialnih plaščev za tovorna vozila bodo dobavljeni v letu 1974.

Kakšne cilje ste si zadali ob investiranju v gradnjo nove valjarne (kvaliteto izdelkov, kapacitete i. dr.)?

— Tako kot pri vseh objektih, smo si tudi ob izgradnji tega objekta začetni določene cilje. Ti so:

1. da je dosežena predvidena kapaciteta,
2. da je dosežena predvidena kvaliteta proizvodnje in izvedbe,
3. da so stroški investiranja in obratovalni stroški v okviru predvidenega programa.

Dosedanji poizkusi kažejo, da bomo začetne cilje dosegli.

SKLADIŠČE AVTOPLAŠČEV

Skladišče avtoplaščev je še v izgradnji. Površina tega objekta znaša 10.000 kvadr. metrov. Z deli hitimo, kar se da, da bi objekt čimprej spravili pod streho. Tudi tu dela potekajo v redu in upam, da nam vremenske razmere tega intenzivnega tempa ne bodo zavrle.

Ena od večjih investicij je tudi TOVARNA UMETNEGA USNJA.

Izgradnja objekta in naročilo opreme potekata po programu. Oprema je zaključena. Objekt je pod streho. Do konca leta bomo imeli že stene, tako da bomo kmalu lahko začeli z instalacijskimi deli. V aprilu bomo začeli montirati opremo, tako da bomo v drugi polovici 1974 leta, kakor je bilo predvideno, tudi začeli s poizkusno proizvodnjo.

Mar ni to precej optimistično gledanje na potek gradnje z ozirom na to, da bo v podjetju vsaj v prvem polletju prihodnjega leta zelo nizek ostanek dohodka?

— Za te gradnje so finančna sredstva zagotovljena.

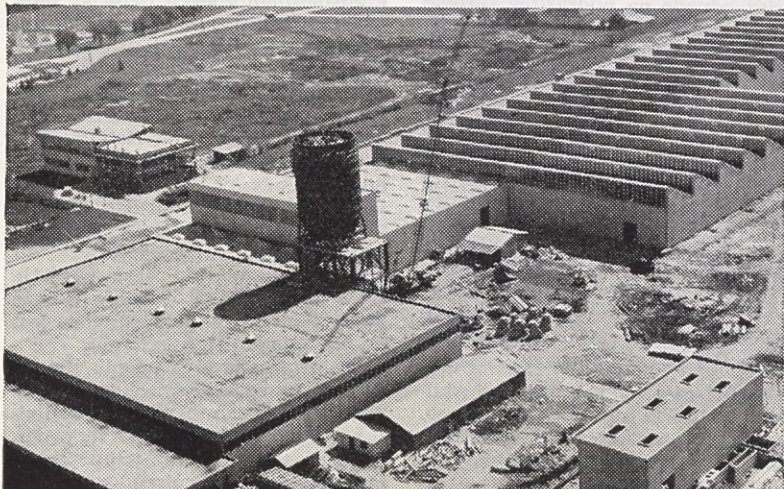
Bi nastala škoda, če bi gradnjo ustavili?

— Velki projekti oz. gradnje imajo veliko vztrajnost. Če bi gradnjo prekinili, bi bilo potrebno strahotno veliko naporov in časa, predno bi zmogli ves potencial ponovno pognati v pogon.

Ko bo prenehala proizvodnja umetnega usnja v obratu IV, bo ta ostal skoro prazen

— S tem, ko smo predvideli, da se proizvodnja umetnega usnja preseli v obrat II, smo sklenili, da iz velikoserijske proizvodnje v obratu II preselimo v obrat IV vso drobno proizvodnjo, ki ne spada v serijsko proizvodnjo. Kar bo prostora ostalo, ga bomo uporabili za skladišča. Tako predvidevamo, da bo v obratu IV ostala ročna konfekcija, gumiranje tekstila in vulkolan.

V obratu IV so pogoji dela že veliko boljši, vendar ne računamo na kakršnakoli večja vlaganja, saj bi bila ta nesmiselna zaradi majhnosti objektov, pa tudi lokacija je popolnoma nesprejemljiva. Naše izkušnje kažejo, da je bolje počakati in se lotiti čistega projekta. Naj kot primer naveden enega od 10 let starih načrtov za razširitev pnevmatike na mestu, kjer je sedaj veliko pnevmatikarna. Mislim, da je bila takrat odločitev o gradnji nove tovarne na sedanji lokaciji razmeroma težka in tvegana. Če bi se lotili prvotne variante, Sava danes ne bi imela takega videza in obsega proizvodnje, kot ga ima. Isti problem je proizvodnja umetnega usnja. V obratu IV ni bilo upanja za neko ekonomsko rešitev proizvodnje. Če ne moreš narisati tovarne s 4 črtami, se je raje ne loti. Ustvarjanje manjših celic ne vodi nikamor. Znanost in tehnologija gresta s tako hitrimi koraki, da puščata zadaj zastarele tehnične rešitve objektov. Mi pa moramo graditi vse leto. Ob današnjih gradnjah padci temperature del ne ovirajo preveč, medtem ko pri klasičnem sistemu gradnje to ni možno.

Takole izgleda del novozgrajene valjarne in avtopnevmatike

Gospodarski položaj podjetja

(Nadaljevanje s 1. strani)
posredno oziroma posredno odvisne od monetarnih sprememb oziroma gibanja cen na svetovnem trgu.

Študija je obdelala vse sektorje slovenskega gospodarstva na podlagi I — 0 tabel, oziroma prav v ta namen izdelanih matrik posameznih tokov, doseženih v letu 1968. Če upoštevamo dejstvo, da SAVA predstavlja skoraj celotno gumarsko panogo v Sloveniji, lahko vse podatke, ki jih navaja študija, upoštevamo za naše podjetje. Pri tem moramo opozoriti, da se je struktura porabe surovin iz leta 1968 nekoliko menjala, kajti delež pnevmatike (proizvodnja avtomobilskih plaščev) je v razmerju do ostalih gumenih tehničnih izdelkov v relativnem porastu. Proizvodnja pnevmatike (radialni avtoplašči) pa je še bolj odvisna od uvoza reprodukcijskega materiala. Zato je kompleksni uvozni koeficient nekoliko večji, kot je izračun v omenjeni študiji.

Rudj Babnik, direktor finančno računovodske službe

V gumarski panogi zavzema torej kompleksni uvozni koeficient 34—40 odst. vrednosti proizvodnje, to je znatno več kot polovica vseh materialnih stroškov. V tej panogi je tudi najtežje zmanjševati uvozno odvisnost, ker ni mogoča zamenjava z domačim reprodukcijskim materialom, ker ga pač ni.

V primeru devalvacije se najbolj povečajo cene surovin v gumarski industriji prav zaradi tako visoke odvisnosti od uvoza. Če ni ustreznih obremenitvi, to je povečanju cen surovin zaradi devalvacije oziroma porasta svetovne cene, povečanja cen gotovim izdelkom, oziroma nadomestila v drugi obliki (zmanjšanje carinskih stopenj, davčnih stopenj itd.), ta podražitev neposredno v znatni meri vpliva na zmanjšanje akumulativnosti oziroma reprodukcijske sposobnosti podjetja.

Takšna specifičnost gumarskega sektorja bi morala pogojevati poseben postopek povečanja oziroma usklajevanja prodajnih cen gumenim izdelkom, saj je treba upoštevati poleg zgoraj navedenih ključnih elementov tudi strateški pomen te industrije kot spremljajoče dejavnosti ostalih industrij (avtomobilska). Gumarska industrija tudi ni industrija, ki bi svoje izdelke pretežno usmerjala v izvoz ne glede na to, da v velik meri troši devizna sredstva za nabavo surovin. Toda omeniti moramo, da znatno pripomore k iz-

ravnavi zunanjetrgovinske bilance, saj doma proizvedeni izdelki zahtevajo samo tretjino deviznih sredstev v primerjavi z enakimi uvoženimi izdelki.

NAJVEČJI PORAST CEN

Največji porast cen beležijo surovine na bazi nafte in fenolov. Cene PVC so porastle v II. tromesečju za 30 %, do konca leta pa se napoveduje ponovno povečanje teh cen za 20—30 %. Kemikalije se dražijo tako na domačem kot na tujem trgu. Cene sintetičnega kavčuka so v stalnem porastu. V prvem polletju so cene sintetičnemu kavčuku porastle dvakrat, in to za 10 %. Pričakuje se, da bodo do konca leta porastle za nadaljnjih 80 %. Cene domačega tekstila so bile do septembra zamrznjene, septembra pa se je tekstil (predvsem težke tkanine) podražil za 13 do 18 %.

Porast cen na svetovnem trgu se ob spremembi paritete dinarja še

posebno neugodno odraža v akumulaciji gumarske industrije.

Obračunana vrednost reprodukcijskega materiala, ki smo ga uporabili za proizvodnjo v letošnjih devetih mesecih (januar—september), vrednoten po cenah, po katerih smo ga nabavljali v mesecu oktobru preteklega leta, ter po cenah, ki so veljale v mesecu oktobru letos, kaže da so se v tem razdobju surovine podražile za 30 % oziroma v absolutnem znesku za 68,962 tisoč dinarjev. Glede na postopno, toda vztrajno naraščanje cen skozi vse letošnje leto, pa gornja razlika še ne bremenja celotni finančni rezultat. Iz knjigovodskih podatkov (materialno knjigovodstvo) se točno vidi, da je v letošnjih devetih mesecih znašala vrednost porabe surovin na kg izdelka 11,36 din, medtem ko je bila v enakem razdobju preteklega leta poraba surovin na kg izdelka 9,46 din oziroma 20 % manj. Torej je v tem letu dejansko povečanje materialnih stroškov zaradi podražitev 41,811 tisoč din, za to pa se direktno zniža dohodek oz. finančni rezultat podjetja. Pri tem moramo opozoriti, da obračun za 9 mesecev tega leta še ne izkazuje vseh podražitev, ker bodo surovine, nabavljene v tem tromesečju, porabljene v zadnjem tromesečju tega leta.

Če izločimo vpliv podražitev surovin v tem letu, ugotovimo, da je ekonomičnost porasla kljub kritič-

ni energetske situaciji v mesecu septembru t. l.

Naše podjetje je v devetih mesecih tega leta nasproti enakemu obdobju preteklega leta doseglo naslednji poslovni uspeh (v 000 din):

	1972	1973	Index
— celotni dohodek	404,543	476,636	117,8
— porabljena sredstva	259,088	333,081	128,6
— dohodek	145,455	143,555	98,7
— dohodek, če ne bi nastopile podražitve	145,455	185,366	127,4

Navedeni podatki kažejo, da je ekonomičnost brez vpliva podražitev porasla, čeprav so podražitve vsebovane tudi v drugih splošnih stroških, kot so na primer energija, transport in druge storitve.

V porastu so prav tako pogodbene in zakonske obveznosti, in sicer:

	1972	1973	Index
— pogodbene obveznosti	8.270	14.730	178
— zakonske obveznosti	6.087	13.869	227

Pogodbene obveznosti so v porastu predvsem zaradi kreditnih obresti in izdatkov za garancije poslovnih bank v zvezi s financiranjem investicijskih projektov za izgradnjo avtopnevmatike, rekonstrukcije toplotarne in gradnjo obrata umetnega usnja. Pri tem moramo upoštevati, da naložbe potekajo v večji meri v tem letu, nove kapacitete pa bodo aktivirane v glavnem v letih 1974 in 1975.

	1972	1973	Index
kreditne obresti in bančni stroški (garancije)	5.826	12.220	209

Na porast zakonskih obveznosti v največji meri vplivajo obračunani prispevki za stanovanjsko gradnjo v breme tekočega dohodka in to:

	1972	1973	Index
prispevek za stanovanjsko gradnjo	2.987	10.489	351

Na nižji delež podjetja pri dohodku vpliva torej tudi porast pogodbenih in zakonskih obveznosti, in sicer:

	1972	1973	Index
— dohodek	145,455	143,555	98
— pogodbene in zakonske obveznosti	14,357	28,599	199
— delež podjetja pri dohodku	131,098	114,956	87

Kot je iz prikaza vidno, se je delež podjetja pri dohodku znižal za 13 %, in to predvsem zaradi visokih obresti, bančnih stroškov ter višjega stanovanjskega prispevka.

Začasna razdelitev dela dohodka podjetja je naslednja:

	1972	1973	(v 000 din) Index
— za kritje osebnih dohodkov	78,343	98,040	125,1
— ostanek dohodka	52,755	16,916	32,1

Pri tem so izplačani osebni dohodki na zaposlenega v zmerem porastu, saj je znašal povprečni neto mesečni osebni dohodek v preteklem letu (v devetih mesecih) 2.137 din, v tem letu pa 2.456 din, torej je višji za 15 %.

Na podlagi teh ugotovitev lahko zaključimo, da so na nižji poslovni uspeh podjetja v tem letu vplivali izključno zunanji dejavniki; glavni delež odpade na podražitev surovin tujega in domačega izvora ter na visoke obresti in bančne provizije. Menimo, da podjetje v nobenem primeru ne more z intenziviranjem poslovanja in izkoriščanjem notranjih rezerv v celoti nadomestiti izgube pri dohodku, pač pa je gospodarski položaj panoge in podjetja predvsem odvisen od:

— tekočega in stalnega usklajevanja prodajnih cen proizvodov gumarske industrije glede na podražitve osnovnih surovin, glede na visoke obremenitve teh proizvodov s prometnim davkom,

— znižanja in uvedbe carinskih kontingentov za surovine in opremo. Podjetje je zaradi uvoza surovin in opreme obremenjeno z visokimi carinskimi dajatvami, in to tudi za surovine in opremo, ki jih domači trg ne nudi. V podjetju bomo v le-

tošnjem letu plačali približno 22 % carinskih dajatev (12 + 10) od vrednosti uvoženih surovin (franko jugoslovanska meja), kar predstavlja v absolutnem znesku okoli 48 milijonov din. Kot smo že omenili, naraščanje cen fco jugoslovanska meja povzroča ob enakih relativnih stopnjah večanje tudi absolutnih zneskov carinskih dajatev in sicer še dodatno večanje materialnih stroškov za proizvodnjo gumenih izdelkov,

— in od znižanja drugih družbenih obremenitev kot tudi bančnih provizij in obresti na kredite.

Pripominjamo, da naše podjetje za večje število proizvodov doseže na zapadnem tržišču višjo ceno kot pa na domačem trgu.

Od hitre rešitve navedenih sistemskih ukrepov je v pretežni meri odvisen ne le trenutni položaj podjetja, temveč realizacija razvojnih načrtov podjetja, katerih cilj je osvajanje novih proizvodov, sodobne tehnologije in avtomatizacije proizvodnega procesa.

5 x dobra volja:

Naš razgovor

Najpomembnejša postavka delovne organizacije so zdravi in zadovoljni delavci — To so delavci vseh poklicev in vseh kategorij (po delovnih mestih) — Ali so delavci Save zadovoljni? Po razgovorih sodeč so, treba pa bo še marsikaj urediti.

Zadnja letošnja številka časopisa je pred nami. In prav v teh zadnjih koledarskih tednih, ki se iztekajo, smo šli med delavce, ki so takorekoč imeli srečo, da so lahko prišli delat, zakaj podjetje je prizadela redukcija električnega toka. Dobili smo jih zatopljene v delo na njihovih delovnih mestih in jih vprašali po delu, razpoloženju in pričakovanjih, kaj nam bo prineslo novo leto.

MARIJO KLEMENČIČ smo dobili s škarjami v rokah ob stroju za dubliranje velokorda. Povedala nam je, da je v podjetju že 9 let. Vprašali smo jo, kako se počuti, pa nam je z veseljem odgovorila: Počutim se kar dobro. Z delom sem zadovoljna in tudi obvladam ga, kot bi ga imela v mezincu. Tudi s sodelavkami se dobro razumem.

Ste torej lahko tudi doma tako dobre volje?

Dobila sem novo stanovanje, pravzaprav sem ga dobila proti zamenjavi, ker je bilo prejšnje stanovanje premajhno. Prav sedaj smo se vselili in ga urejam. Zato sem lahko kar zadovoljna, saj imam tudi varstvo otrok urejeno.

Vi ste v eni od delovnih skupin v velopnevmatiki. Kaj lahko rečete o njenih uspehih?

Tak način obveščanja in razpravljanja na delovnih skupinah mi je zelo všeč. Imamo možnosti, da kaj vprašamo. Ne glede na to, ali se udeležim sestanka ali ne, pa redno preberem Informator, saj bi sicer ne vedela tega, kar vedo drugi.

Vam kakšne stvari v podjetju niso všeč?

Svoj čas sem imela veliko problemov s popravilom stroja, na katerem delam. Stroj tudi poznam in vem za njegove napake oziroma okvare. Menim, da bi vzdrževalci oziroma mehaniki te okvare prej odpravili, če bi kdaj poslušali tudi delavko, ki je ob stroju dan za dnem. Ko sem bila še mlajša, mi niso verjeli, danes pa me že raje poslušajo, tako tudi nimam problemov na delovnem mestu.

Kaj bi rekla ob novem letu Savčanom?

Obilo uspeha v proizvodnji, boljši zaslužek, saj nam je večini edini vir dohodka.

BRANKO BUDNA — strojni ključavničar, dobili smo ga prav tako v velopnevmatiki za ograjo preše za vulkanizacijo žičnih veloplaščev. V podjetju dela že peto leto, dolgo časa je delal v mehanični delavnici, sedaj pa je strojni ključavničar v velopnevmatiki.

Kako se počutite?

Kar dobro. Le ob prešah moram biti tolikokrat zaradi tega, ker je kvaliteta ogrevnih duš tako slaba, da so stalno okvarjene.

Sodelujete v delu delovne skupine?

Ker sem tu šele 2 meseca, se v delo te delovne skupine še nisem mogel vključiti.

Vas kdaj prime, da bi udarili po mizi?

Ni potrebno.

Vam kakšna stvar v podjetju le ni všeč?

Najbolj poznam svoje delo in probleme ključavničarjev. Delo opravljam v prav takšnih pogojih, t. j. vročini, sopari, kot tisti delavci, ki so redno zaposleni ob teh pre-

šah. Nenehno se trudim, da bi izvršil popravilo čimprej in s tem zagotovil delo delavcu, ki dela ob preši. Delavec, plačan po normi, je zadovoljen, da mu popravilo izvršim čimprej, vendar jaz od tega nimam nič. Zato bi v imenu nas vseh predlagal oddelku za študij dela in časa, da bi naše delo vezali s procentom presejanja norma obračunske enote.

Vaša čestitka kolektivu za novo leto?

Vsem delavcem Save vse najboljše in še več sodelovanja in razumevanja.

STEFKA HORVAT — konfekcionerka žmula plaščev v velopnevmatiki. V Savi je 2 leti in 2 meseca. Doma je iz Kranja. Pravi, da je prej delala v Tekstilindusu, pa je prišla v Savo zaradi boljšega zaslužka.

V koliko izmenah delate?

Dalj časa sem delala v treh izmenah. Nato so postopoma začeli ukiniti nočno delo žensk, tako da sedaj tudi jaz delam samo v dveh izmenah.

Kako se razumete med seboj, ali kdaj udarite po mizi?

Tu imam odrejeno svoje delo, s sodelavkami se dobro razumem.

Vi precej delate tudi v mladinski organizaciji.

Delam z mladino. Delo je zahtevno in težko. Prav sedaj pripravljamo predlog, da bi čas, ko je poraba električne energije omejena, izkoristili za čiščenje prostorov. Pogovarjal sem se že z vodji in če nas bodo podprli, bo akcija, vsaj upam, uspeša.

Kaj bi voščili Savčanom za novo leto?

Vsem delavcem še boljše čase kot so danes, še več medsebojnega razumevanja, pa tudi zdravja jim želimo.

ZALKA ČERNILEC — je zaposlena v podjetju deset let, peto leto pa dela kot administratorica v valjarni. Pravi, da se osebnostno kar dobro počuti, meni pa, da administratorke v proizvodnji le nimajo tistega mesta kot ostale administratorke.

Kako se razumete s sodelavci?

S sodelavci se dobro razumem. Nič slabega ne morem reči o delavcih iz valjarne.

Sodelujete na sejah delovne skupine?

V podjetju še nisem udarila po mizi. Doma sem pa že, no, pa posebno še tiste za delovne skupine, redno prebiram in menim, da ste s tem reševanje zadev prenesli na vse delavce.

Te kdaj prime, da bi udarila po mizi?

V podjetju pa še nisem udarila po mizi. Doma sem pa že, no, pa saj ženske smo take. Jaz udarim, nekatere pa še tega ne upajo.

Kaj želiš Savčanom za novo leto?

Zdravja, dobrega razpoloženja in polno uspehov pri delu!

MARICA HACE — zaposlena v oddelku za socialno varstvo in družbeni standard. Vsi jo poznate, vesela, vedno dobre volje, pripravljena, da vsakemu pove svoje in da še najbolj pošten odgovor.

Opravljeno je veliko delo

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ali ima združevanje kemične industrije kakšne investicijske posledice za Savo?

— Vsako združevanje vodi običajno k pozitivnim rezultatom. Razdruževanje ne daje koristnih rezultatov. Razdruženi kot smo mi v kemični industriji, se lahko pogovarjamo le o predelavi. O bazični industriji ne moremo govoriti, ker je za to vsak za sebe kapitalno prešibek. S tem združevanjem je poleg ostalih prednosti dana tudi ta mož-

Kako je s črpališčem vode na Savi, saj opažamo silno nizek nivo vode?

— Hladilna voda nam predstavlja vedno večji problem. V pnevmatikarni smo montirali poseben hladilni stolp, ki omogoča hlajenje vode v obtoku in je treba dodajati samo količino vode, ki izhlapi, ta pa je minimalna. V takem krožnem sistemu se voda očisti in ima stalno temperaturo. Za ostale oddelke bomo morali urediti isti sistem in zgraditi novo črpališče na Savi. Obtočni sistem hladilne vode bo tre-

meravamo plinsko turbino z generatorjem, ki bi pokrivala redukcije in izpade, ki se nam obetajo še za nekaj let.

Za gorivo se poslužujete le mazuta. Kako to?

— Izbira goriva je vprašanje trga in virov, ki so na razpolago. Plina ne moremo dobiti. Premoga imamo premalo. Ostanje torej samo še tekoče gorivo. Kotel, ki ga montiramo, pa je grajen tako, da lahko obratuje s tekočim ali plinskim gorivom. To ni problem ene tovarne, ampak problem energetske bilance države.

Kakšni so načrti o gradnji upravne stavbe in menze?

5 x dobra volja

(Nadaljevanje s 5. strani)

Našli smo jo z listo upravičencev do otroškega dodatka. To je seznam upravičencev, ki so zaslužili nekaj starih tisočakov več kot določa zakon, da delavec še dobi otroški dodatek. Zaradi teh nekaj tisočakov bodo izgubili otroški dodatek, in ko nam je Marica to povedala, se je zresnila.

Vprašali smo jo, kaj želi Savčanka za novo leto?

Da bi se situacija v podjetju popravila in ne bi imeli toliko skrbi zaradi težkega položaja, vsemu svetu pa privoščim mir.

Kaj si bodo lahko delavci ob današnji situaciji privoščili za novo leto?

Mislím, da ne veliko. Marsikdo ne bo imel denarja za brezskrbno praznovanje. Mislím, da je večina tistih 10 % rezerviranih OD, ki jih bomo dobili tik pred koncem leta že tolikokrat obrnila, da bo za novo leto ostalo boro malo. Mislím, da je takih Savčanov veliko, in predlagala bi, da bi podjetje iz kakršnih koli virov preskrbelo vsakemu Savčanu za novo leto vsaj 150,00 din.

Pa kaže, da le ne gre tako slabo?

Da, mnogi vložijo težko prislužene denarje v gradnjo hiše, popravila, v avtomobil, hkrati pa si ne morejo privoščiti poštenega kosila. Da, tudi avto je danes že skoraj nujna, vendar ga težko plačamo.

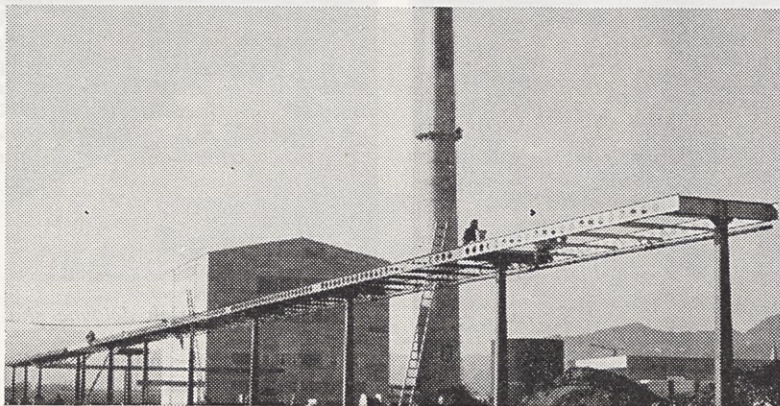
Te kdaj prime, da bi udarila po mizi?

V našem oddelku se vsak dan znajde veliko ljudi s svojimi problemi, vendar moram na vse njihove, največkrat življenjske probleme gledati z objektivnega stališča in zbrati tudi druge plati teh zgodb, predno si lahko ustvarim lastno

— Gradnja teh dveh objektov zaradi vedno manjših ostankov dohodka še ni v programu. V letu 1974 pa bomo delali na projektih.

Vi ste rastle s to tovarno. Kako se počutite kot človek pri nas?

— Počutim se dobro. Imam odlične in razumevalne sodelavce. Imam mnogo dela in zato včasih povzdignem glas. Upam, da mi oprostijo. Sicer pa imam rad sodelavce, ki malo govore, pa več naredijo. Moje načelo je, da imam ob reševanju problemov stike s čimveč ljudmi. Danes je vsak problem že tako zamotan in širok, da ne moremo več govoriti o specifičnih problemih, ampak je treba že skoraj vsak problem reševati s pomočjo ljudi različnih poklicev. Lahko rečem, da sem veliko idej, in to izvirnih, naletel oz. dobil prav pri ljudeh, ki niso iz tehničnih poklicev. Danes je tudi zadnji delavec toliko razgledan, da moramo z njim kontaktirati. Človek se ne sme enostransko usmeriti. Gledati moraš čim širše.

Nova kotlarna z dimnikom

nost. Razvoj v tej smeri je nujen, kar nam kažejo dogodki v zadnjem času.

Torej računate na boljšo prihodnost v združevanju kemikov?

— Danes ne more delati vsak vsega, ker tak način dela ni rentabilen.

KOTLARNA IN DIMNIK STA KONČANA

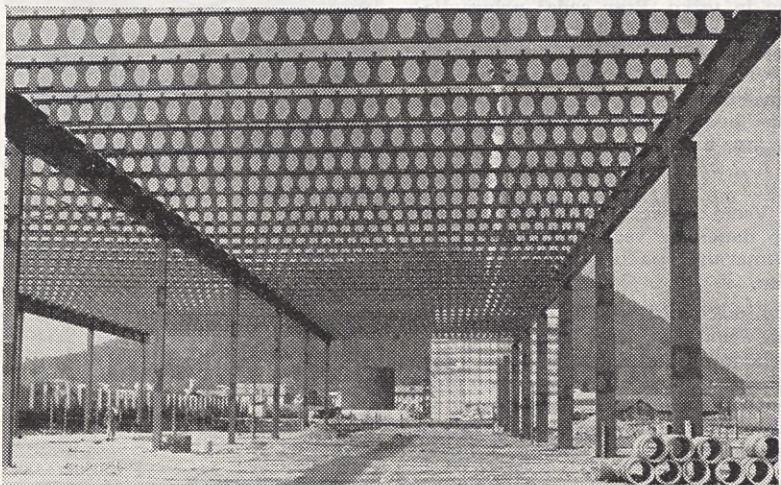
Ali bo kotlarna po novem letu začela obratovati?

— Gradbena dela gredo v skladu s programom. Tudi montaža kotla (izvajalec je firma Wagner Büro, Avstrija) teče po programu. V zakasnitvi je le priprava napajalne vode, skladišče mazuta in montaža cevovodov. Vendar računamo, da bo v prvem četrtletju kotlarna začela obratovati.

ba zgraditi že zaradi gradnje centralnih čistilnih naprav na Savi, ki bi bile v primeru, da bi preko njih spuščali vso hladilno vodo, prevelike in predrage. Naši energetiki pospešeno rešujejo ta problem.

Ali bomo paro nove kotlarne komu prodajali?

— V dogovoru smo z Iskro, da jim bomo prodajali presežek toplotne. Imamo izdelan investicijski program, na katerega je delavski svet podjetja že dal svoj načelni pristanek, da povečamo kapaciteto kotlarne in montiramo parno turbino z generatorjem. Po tem programu bi poleg naše tovarne oskrbovali s toploto tudi vso Iskro in proizvajali znaten del potrebne električne energije. Realizacija tega projekta je vprašanje sredstev. Poleg tega se v okviru gorenjskega gospodarstva dogovarjamo o hitri rešitvi energetske krize. Nabaviti na-

Pod tem skeletom bodo kmalu stekli novi, moderni stroji za izdelavo umetnega usnja

mnenje. Problemi pa so danes tako pereči, da jih ne bi posploševala, ampak konkretizirala. Na področju obračunavanja osebnih dohodkov ni prave kontrole, zato si nekateri lahko privoščijo sijajne osebne dohodke.

Kaj meniš, da je v Savi narobe?

Nihče več ni discipliniran. V službi se obnašamo drugače kot doma. Nimamo pravega odnosa do družbenih stvari. Zaradi tega toliko kraje, tudi malenkostnih stvari. Zaupanja materiala ne znamo ceniti, razmetavamo s njim. Tudi papirja se veliko zmeče stran ali porabi brez določenega namena, kljub temu, da papir ni poceni. Povsod malomarnost, le kadar je izplačilni dan morajo biti plače točno ob uri na mizi.

Kakšno vprašanje bi zastavila ob novem letu?

Kakšen bo novi sistem delitve osebnih dohodkov, saj je sedanji dopuščal toliko goljufij. Najti bi morali primernejši način obračunavanja osebnih dohodkov.

Petnajst odgovorov petih naših sodelavcev.

Želeli smo se pogovarjati z ženskami, toda nismo jih vnaprej izbrali pa tudi vprašanja niso bila »pretehtana in prediskutirana«. Žal, tudi odnosi, naše delo in ravnanje ni vedno »pretehtano«, čeprav je prediskutirano.

Naši pogovori so bili takšni, kot je naše življenje o majhnih in velikih problemih, o majhnih in velikih željah.

Ob tem, ko so sogovornice vsem nam želele v letu 1974 vse dobro, jaz vse lepo želim tudi v imenu vseh nas.

Stular Jože

Pazite na vžigalice

V Milanu je sedemindvajsetletna mati pustila doma tri otroke, stare od 1 do 7 let, in odšla nakupovat v trgovino. Čez dobro uro je nekdo opazil, da se valj iz odprtega okna v prvem nadstropju črn dim. Takoj so poklicali gasilce, ki so prispeli v treh minutah, in jim povedali, da so v hiši tudi otroci. Zaradi izredno visoke vročine gasilci niso mogli po stopnicah v stanovanje. Zato so

vdrlj skozi okno. Našli so trupelce enoletne Silvane.

Predno so ljudje opazili ogenj, so nekateri videli, da sta dva otroka, stara 6 do 7 let, stekla iz hiše. Ogenj so gasilci kmalu pogasili, komisija pa je ugotovila, da so se otroci igrali z vžigalicami.

Nikomur ne želimo, da bi se mu to zgodilo — zato pazite na vžigalice.

Ivan Petrič

Odgovornost . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)
(gumarska). V združenje sta pristopila tudi kemični inštitut Boris Kidrič in Institut Jožef Stefan. Še istega dne, to je 22. novembra, je bila prva seja delavskega sveta združenja, kateri je prisostvoval tudi predsednik Zveze komunistov Slovenije France Popit.

Samoupravni sporazum sta po oblastilu delavskega sveta podjetja podpisala v imenu Save direktor podjetja Janez Beravs in predsednica delavskega sveta podjetja Zdenka Jurančič. Delegati TOZD Save v delavskem svetu združenja so: TAP Slobodan Didič, TTI Vlado Lah, VET Jože Stružnik in POS Branko Mikulič.

Nedvomno je bil dr. Lev Premru vseskozi od pobude za združevanje do podpisa sporazuma vodilna osebnost pri pripravah, zato nití ni presenetljivo, da ga je delavski svet združenja na prvi seji imenoval za vršilca dolžnosti direktorja poslovne interesne skupnosti.

Predno nadaljujem to informacijo, mislim, da smem v imenu vseh Savčanov izreči Levu Premruju čestitke k imenovanju — čeprav se mi zdi, da s tem izgubljam zelo dobrega sodelavca, direktorja TOZD TTI.

No, podpis sporazuma 1/2 bil sam po sebi pač podpis, kot jih je toliko v zadnjem času, zato človeka nití ne navda več s tako svečanim občutkom, kot bi bilo treba. To je nekako tako kot poroka; če sta partnerja resna, je podpis le formalna zadeva. Zato mi, dragi bralec, oprosti, če se izognem opisu tega podpisa. Dr. Premru mi je rad dal svoje zapiske in iz njih sem prepisal najpomembnejše združene misli vseh podpisnic in podpisnikov.

Pred podpisom . . .

»Želim, da se v tem trenutku zavedamo, da prevzemamo pred 20.000 delavci, ki so se izrekli za sporazum, odgovornost, da se kemija Slovenije prične skladneje razvijati, da dokaže svojo moč propulzivne, na znanosti temeljoče gospodarske pango.

V Sloveniji predstavlja kemija le 3—4 % celotne industrije in rudarstva. Njen delež v okviru Jugoslavije je 15 %. Le naši dosedanjí slabi organiziraností je pripisati, da razvojní načrtí kemije doslej niso našli mesta v razvojnih načrtih SFRJ. Upajmo, da bo odslej boljše.

Ob tem je potrebno vedeti, da kaže delež kemije na relativno zaostalost panoge kot gospodarske strukture Slovenije. Poprečni delež kemijske industrije v odvisnosti od družbenega proizvoda na prebivalca in velikosti bi moral morda dosežati 5—6 %, da bi bili lahko vsaj delno zadovoljni. To je zaostanek in naša dolžnost je zamujeno čim hitreje nadoknaditi. Ta osnovna naloga združenja mora dobiti svoj odraz v razvojnih načrtih Slovenije in Jugoslavije. Posebej se kaže težavnost nalog, ko zaradi gibanj cen surovin pada akumulativna sposobnost kemijske industrije in nam grozi velik primanjkljaj v preskrbi z reprodukcijskim materialom.

ZDRUŽENJE je prevzelo odgovornost za izpeljavo pomembnih nalog s področja programiranja in koordiniranja razvoja. Vedeti je treba, da ZDRUŽENJE ne bo predstavljala le služba, ampak ga bomo predstavljali mi vsi, vseh 20.000, ki smo se izrekli »za«, posebej pa še vsi strokovnjaki in vodstveni delavci, ki smo sodelovali pri odločitvah. Prav zato bi želel poudariti, da bo mogoče zastavljene razvojne naloge izvršiti le tako, da se bomo v delo vključili vsi, da bomo združevali delo, pamet in sredstva. To bo zahtevalo včasih tudi odrekanje od določenih lastnih ciljev zaradi skupnih razvojnih programov. Prepričan sem, da bo delo težko in naporno. S konstruktivnim in tovariškim načinom dela pa ga bomo kot doslej uspešno izvršili.

Nato je dr. Premru naštel sedemnajst nalog, ki že vsaka sama zahte-

va delo številnih strokovnjakov. Med najpomembnejše so postavili ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela in njihovega povezovanja. Po sedaj zbranih podatkih ima od 40 delovnih organizacij združenja že organizirane TOZD, v 5 jih pravkar ustanavljajo, ostale pa so organizirane kot ena TOZD.

Da je ta naloga med najpomembnejšimi, je povsem razumljivo, saj bo le dobra notranja organiziranost in povezanost omogočila uspešno delovanje združenja.

No, pravzaprav bi bil krivičen, če bi le nekatere naloge poudarjal kot pomembnejše, saj je tudi reševanje vprašanj cen izdelkov in surovin, carine, razvoj računalniške mreže zelo pomembno.

Zato bomo o sprejetih nalogah pisali več v eni naslednjih številkih glasila.

J. S.

Konferenca ZK

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tov. Mihalič, predsednik občinske konference ZK, je čestital komunistom Save za njihovo požrtvovalno delo in poudaril, da ZK skrbi za pomlajevanje svojega članstva.

Tov. Babnik Rudi je prisotne opozoril, da delavce našega podjetja, posebno pa še komuniste, čaka resni časi. Surovine tujega in tudi domačega izvora so se občutno podražile. Podražitev napovedujejo še proizvajalci surovin na bazi nafte in fenolov. Nič boljše pa se nam ne obeta pri nabavi ostalih surovin in pri zunanjih uslugah. Velik del teh podražitev nas je že prizadel in prav zaradi tega finančni rezultat podjetja ni takšen, kot smo planirali. Če ob tem omenimo še naše naložbe, ki jih bomo morali brezpogojno nadaljevati, je resnost položaja pred nami. Zato je treba proučiti in sprejeti takšne ukrepe, ki bi zmanjšali obremenitev gumarske industrije. Znotraj podjetja bi se morali zavezati za dosledno izvajanje tehnološke in delovne discipline, saj je notranjih rezerv še.

Tov. Kopic Vinko je v svoji razpravi povedal nekaj števil, iz katerih povzemamo samo nekaj najvažnejših. Od 3.237 zaposlenih je članov ZK 279. V letošnjem letu je bilo v ZK sprejetih 68 mladih komunistov (od teh 35 na omenjeni konferenci). »Brez strahu lahko rečem, da bomo v prihodnjem letu

sprejeli v svoje vrste 100 novih članov. Za to imamo vse pogoje. Dovolj smo močni,« je dejal na koncu razprave tov. Vinko Kopic.

Jože Juvan sprejema čestitke sekretarja sekretariata ZK Sava ob sprejemu v ZK.

V nadaljevanju konference so razpravljali prav tako kot njihovi predhodniki opozarjali na prihajajoče obdobje in na naloge, s katerimi se bodo morali komunisti soočiti.

Za tem je prišel slavnostni trenutek. 35 Savčanov je bilo sprejetih v vrste ZK: lepo doživetje za vse, mejnik v življenju posameznika.

Tov. Bojan Gogala je čestital vsem novosprejetim in izrazil prepričanje, da bodo s svojim delom kar največ prispevali k napredku naše socialistične skupnosti.

Po tej slovesnosti so bile volitve v OO ZK po TOZD in svet ZK Sava. Sekretarja bo na svoji 1. redni seji izbral iz svojih vrst svet ZK Sava.

Medtem ko to številko oddajamo v tisk, komisija pripravlja sklepe konference, zato bomo o tem še pisali.

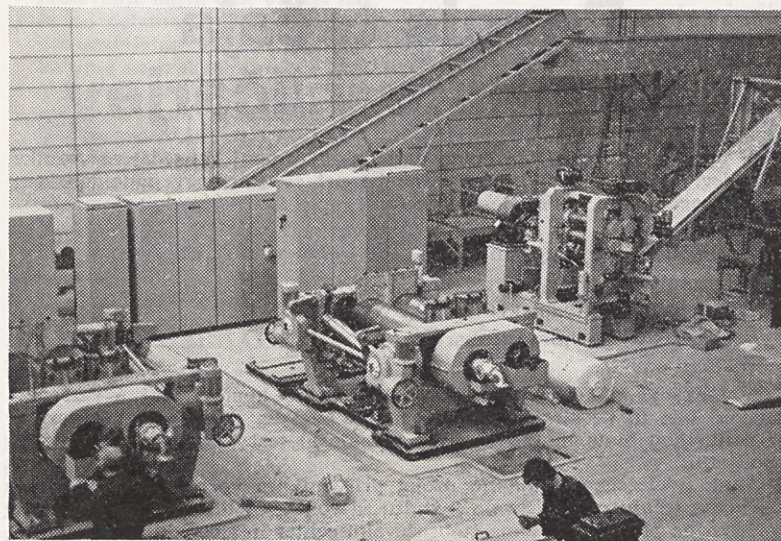
Kakšen naj bo sklep? Vsekakor ne bomo pretiravali, če zapišemo,

trdna, je uspeh zagotovljen. Zato lahko z gotovostjo trdimo, da jim zaupamo.

J. Jereb

Novi radio televizijski center v Ukrajini

V Kijevu — glavnem mestu Ukrajine — je začela delati nova radio televizijska postaja s stolpom, ki je visok 380 metrov. Postaja trenutno oddaja 3 programe (pozneje jih bo pet). Prvič v zgodovini sovjetskega gradbeništva je ta visok skoraj 3 tisoč ton težak, objekt tudi integralno zvarjen, montiran je »z metodo podgrajevanja«. To originalno metodo gradnje televizijskega stolpa so predlagali sodelavci z inštituta za elektro varjenje »J. Paton« v Kijevu. Dela izvajajo na zemlji: graditi od vrha stolpa, zatem pa postopno, s pomočjo močnih hidravličnih dvigal, grade konstrukcijo, pod njo pa postavljajo vedno nove in nove dele »nog« in jih spajajo z varjenjem.

Kupujemo le najsodobnejše stroje in opremo. To je del konfekcije tovarnih radialnih avtoplašev

Tovariš zdravnik, prosim tablete za hujšanje

Menimo, da nam je zdravje dano, da bo vedno tako — zato z njim počnemo kar hočemo. Vsak drugi Savčan je prekomerno rejen. Devet izmed nas desetih zaužije prvi obrok šele pri malici. Ker varčujemo — je to najlažje pri hrani.

Zdravje je največje človekovo bogastvo. Vendar se ljudje navadno obnašajo, kot da to ni res. Mislamo, da nam je dano in da mora biti vedno tako, mi pa lahko počnemo z njim, kar nas je volja. To je najbolj očitno, če pogledamo način življenja in prehrano našega prebivalstva.

Iz podatkov naše ambulante lahko vidimo, da je po blažjih srednjeevropskih merilih vsak drugi Savčan prekomerno rejen. Marsikdo pripoveduje, kako malo uživa hrane in da sam sploh ne ve, od česa se redi. Marsikomu to tudi verjamemo, ker vemo, da prekomerni težji ni toliko vzrok prevelike količine zaužite hrane, pač pa neprimerna sestava hrane in pa neprimeren način življenja.

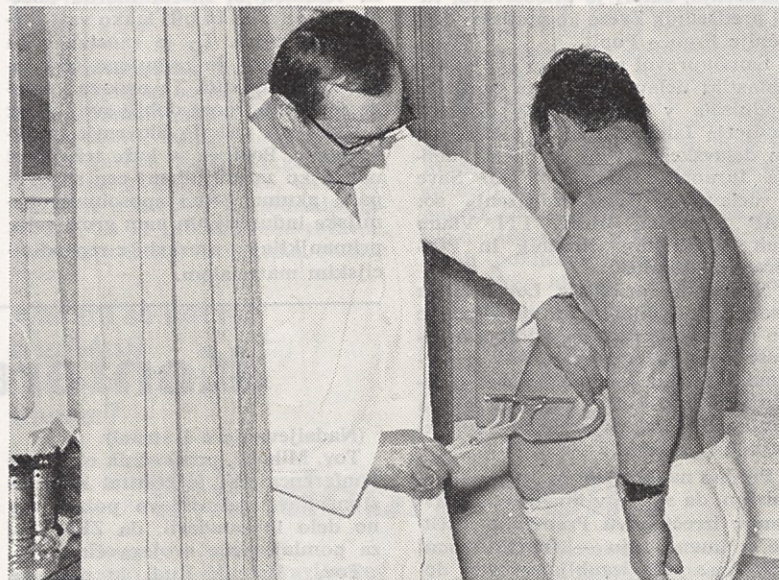
Po podatkih, ki nam jih dajejo zaposleni pri preventivnih pregledih, ugotavljamo, da samo vsak deseti

Savčan zajtrkuje pred nastopom službe, medtem ko jih 9 izmed 10 zaužije prvi jutranji obrok šele na malici ob 9. uri. Naslednji obrok ima seveda ob 15. uri, ko pride iz službe in proti večeru zaužije še tretji obrok. Ze samo razpored treh obrokov v razmaku 10 ur od 24 ur pomeni prvi negativni kazalec za prehrano.

Drugi najvažnejši dejavnik neustrezne prehrane pa je nepravilna sestava prehrane. Ta problem je mnogo globlji, kot se zdi na prvi pogled. Vsi vemo, da je težko najti med nami človeka, ki ne bi bil zadovoljen s posojili najmanj na dveh ali treh koncih in da nam ta posojila mnogokrat poberejo tretjino plače in še več. Seveda nam postane jasno, da moramo potem potrošiti manj pri vseh ostalih izdatkih za vsakdanje življenje. Ker pa se najlažje varčuje ravno pri prehrani, nam je »razumljivo«, da moramo

uživati tako hrano, ki nam napolni želodec, da ga »umirimo«. Lačni pač ne moremo biti, zato ga pa »natrpamo« kot »vrečo« z najbolj neprimerne in težko prebavljivo hrano. Se

terega »krona« je avto, najmanj dvakrat krepko zagode. Prvič, ko nam »pogoltno« krepak odstotek osebne dohodka, in seveda zato nimamo sredstev, da bi ustrezno jedli, dru-

Taka slika pacienta res ni nič kaj privlačna

Nočno delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

se jim posvetite. Predvsem iz teh razlogov v Savi posvečamo temu problemu (to je problem!) veliko skrbi.

Kadrovska služba si skupaj z vodstvi TOZD in samoupravnimi organi stalno prizadeva, da bi v Savi čimprej in v celoti odpravili nočno delo žena.

Razveseljiv je vsak njihov uspeh, razveseljiv predvsem za prizadete.

Na zadnji seji delavskega sveta so delavci kadrovske službe poročali o tem, oziroma o nočnem delu žena v TOZD TTI.

Informacijo objavljamo v celoti.

»Na podlagi vašega sklepa je bil v letošnjem letu izdelan nov program odprave nočnega dela žena. Ta program je obravnaval delavski svet TTI septembra na 10. redni seji.

Nočno delo žena bo letos odpravljeno v naslednjih obračunskih enotah na naslednjih delovnih mestih:

- konfekcija pony plaščev
- konfekcija žmula plaščev
- konfekcija žičnih plaščev
- kontrola veloplaščev
- stiskani izdelki
- ročna priprava surovcev
- strojna priprava surovcev
- vulkanizacija in priprava tlačilk za ležalne blazine
- vulkanizacija ventilov
- cev
- navijanje preje
- pomočnik konfekcionerja špiralnih cevi

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za nabavo novih strojev, s čimer bi odpravili nočno delo žena, to še ni možno v naslednjih obračunskih enotah na delovnih mestih:

- brizganje velozračnic 6 delavk
- vulkanizer prekrito spojenih velozračnic 18 delavk
- opletilec cevi na fleksibilnih jedrih 3 delavke
- opletilec cevi na jeklenih jedrih 3 delavke

skupaj 30 delavk

Delavski svet TTI je o tem obširno razpravljal. Ugotovitev je naslednja: Nočnega dela žena ni možno v celoti odpraviti v tem letu, ampak postopoma do konca leta 1975.

OE	1972	1973	1974	1975
velopnevmatika	50	36	24	—
stiskani izdelki	13	5	—	—
cevi in profili	26	5	6	6
ročna konfekcija	1	—	—	—
Skupaj	90	46	30	6

Nočno delo žena odpravljajo v vseh razvitejših deželah sveta. Upajmo, da bo tudi nam to kmalu uspelo.

pri toplem obroku, kjer je sestava obrokov strokovno določena in kjer se delavci delavske restavracije trudijo, da bi bila hrana pestra in kalorično primerna, se skoraj vedno dogaja, da so obroki kalorično bogatejši, kot bi bilo potrebno in vedno ugotavljamo, da gre ta prekomerna kaloričnost na račun maščob in ogljikovih hidratov. Zato nam je jasno, da so naše gospodinjke, ki so na eni strani materialno omejene, na drugi strani pa imajo neustrezno ali vsaj pomanjkljivo znanje iz prehrane, doma postavljene pred vprašanjem prehrane svoje družine, mnogokrat v nezavidljivem položaju, kako rešiti ta problem.

Splošno znano je, da še vedno uporabljamo preveč živalskih maščob, ogljikovih hidratov in neprimerno manj beljakovin, tako rastlinskih kot živalskih, da ne govorimo o prepotrebni ustrezni pripravi vitaminske in mineralne sestave prehrane.

Da je »ironija« še večja, nam jo naš tako »priljubljeni« štandard, ka-

gič pa je avto za to, da se v njem vozimo. To tudi temeljito izkoriščamo. Ravno to dejstvo, da zmanjšujemo gibanje, pa je tretji najvažnejši dejavnik prekomernega kopičenja kilogramov v našem telesu. Saj verjamemo, da je res težko iti za naslednji vogal peš po cigarete ali tri kg kruha. Saj imamo vendar avto in smo že tako »preutrujeni« od našega vsakdanjega rednega dela.

Težave, ki nastopijo zaradi neprimerne debelosti, pa niso samo v tem, da kvarijo našo »manekensko linijo«, pač pa prej ali slej mnogo hujše. Pri nekaterih se pojavi zvišan pritisk, pri drugih težka sapa, pri tretjih prebavne motnje, pri vseh pa seveda prekomerna utrujenost, ker pri svojem vsakdanjem delu pač morajo prenašati odvečne kilograme, ki so nastopili pri nas celo od »zaužite vode«. Naravnost smešno je, kako radi iščemo vzroke za naše kilograme povsod tam, kjer jih ni, in si zapiramo oči pred praviimi vzroki debelosti kot noj.

dr. Jaka Vadnjak

Razpis tečaja za voznike viličarjev

V mesecu januarju 1974 bomo organizirali v podjetju tečaj za voznike viličarjev. Tečaj bo trajal štiri tedne po pet šolskih ur v popoldanskem času, obsegal pa bo naslednje predmete:

1. varstvo pri delu,
2. motoroznanstvo z osnovami fizike,
3. vzdrževanje viličarjev,
4. cestno-prometni predpisi za voznike viličarjev,
5. transport s strokovnim računstvom,
6. praktični pouk.

V tečaj se lahko prijavijo kandidati, ki so končali vsaj 6 razredov osnovne šole in so stari 18 let ter imajo izpit za voznika B kategorije; vsi prijavljeni bodo morali opraviti psihološki test in zdravniški pregled v podjetju.

Vsak udeleženec tečaja bo prejel priročnik za voznike viličarjev, po končanem tečaju pa spričevalo o izpitu za voznika viličarjev.

Pismene prijave sprejema izobraževalni center in sicer do 27. decembra 1973.

IZOBRAŽEVALNI CENTER

Oh, ta izplačilni dan

Izplačilni dan, dolg mesec dni. Planirani OD, realizacija proizvodnje in prodaje, odbor za spremljanje sistema delitve OD, obračunovalke, računski center, finančni oddelek, banka — to je pot izplačila. Za OD nad milijardo S din. Če ne drugače, pa s kreditom. Banka ima vedno denar, TOZD pa ne. S 1. januarjem interna banka v Savi.

Franci Balanč, diplom. ekonomist, vodja finančnega oddelka

Ste že kdaj pomislili, koliko denarja potrebuje Sava za izplačilo osebnih dohodkov vsakega 15. v mesecu?

Mnogi gotovo niste.

Mnogi med nami pa ste prav gotovo že pomislili, kaj bi bilo, če 15. denarja ne bi bilo, če bi bil npr. pet dni kasneje.

Pred nedavnim se je zgodilo, da je skupina naših fantov, ki stanujejo v mladinskem domu, računala, da bo denar naslednj dan. Kar so se imeli, so zapravili, in ko denarja (osebnega dohodka) ni bilo, kot so pričakovali, je bilo joj. Robantili so, razgrajali in se jezili.

No, tale sestavek vsebuje le informacije, kako Sava dobja denar za izplačilo osebnih dohodkov.

Pogovarjali smo se s Francijem Balančem, vodjem finančnega oddelka.

Vpr.: Mislim, da bi bilo za nas vse zanimivo izvedeti, kakšni so načini dobivanja denarja za izplačevanje naših OD. Večina nas, ki ne delamo v tej službi, si predstavljamo, da je vaša služba prav na izplačilni dan najbolj obremenjena z delom, t. j. da prinesete denar iz banke, preštete in razdelite. Verjetno pa bi vi tako gledanje na izplačilo oz. obračun OD ovrgli. Za vas predstavlja prav gotovo večji problem zagotoviti denar, ki mora biti izplačilnega dne na žiro računu.

Pred izplačilom OD Tudi kredit za OD

Obračun in izplačilo osebnih dohodkov ni vezano le na en dan, ampak je ta postavka v programu dela zajeta ves mesec. Komaj se zaključijo eno izplačilo, začnemo pripravljati drugega. Prve podatke dobijo obračunovalke posameznih obračunskih enot že pred zaključ-

kom meseca, jih pripravijo in oddajo v računski center, kjer se izvaja nadaljna obdelava. Podatke iz računalnika, ki služijo kot osnova za formiranje vrednosti točk po posameznih obračunskih enotah dobimo v nekaj dneh, tako da okrog 6. v mesecu o njih odloča že odbor za spremljanje sistema delitve OD. Po seji odbora pa je potrebno, da se v računskem centru izvede dokončni obračun, izpišejo rekapitulacije, kuverte, listke za nakazilo na hranilne knjižice in druge obdelave, tako da je dva dni pred izplačilom vse pripravljeno za izpisovanje približno 600 nalogov za obračun najrazličnejših prispevkov po posameznih občinah in ostale dokumentacije, ki jo je potrebno predložiti SDK. Celoten obračun je potrebno prekontrolirati in oddati en dan pred izplačilom. Službi družbenega knjigovodstva, da na tej osnovi naslednji dan izvrši izplačilo. Za nas predstavlja veliko večjo skrb pravočasna zagotovitev denarja za izplačilo osebnih dohodkov. To je namreč največja postavka oziroma obremenitev, ki jo mora podjetje izplačati v enem dnevu. S to postavko mora vsaka TOZD računati v svojem mesečnem operativnem planu. Če neka TOZD ne more zagotoviti dovolj denarja za OD, moramo sredstva dobiti od drugod, t. j. izposoditi si denar od drugih TOZD. V primeru, da podjetje kot celota ne more zagotoviti vseh potrebnih sredstev, zaprosimo banko za premostitveni kredit. Vsakega 15. v mesecu moramo imeti okrog 1 milijardo 400 milijonov S din na žiro računu. Kljub temu, da vemo, da bo ta vsota morala biti določena dne na razpolago, denarja preko meseca ne moremo postopoma zadrževati, saj je za nemoteno dobavo in zagotovitev reprodukcije materiala potrebno redno plačevanje. Do vsakega prvega v mesecu izposojeni denar banki vrnemo z 12 odst. obrestmi.

Vpr.: Ali je v praksi najemanje kreditov s tako velikimi obrestmi opravičljivo?

Bančne obresti so visoke. Vendar pa je samo najemanje kreditov z ekonomskega stališča opravičljivo, ker bi sicer ne mogli zagotavljati kontinuitete v poravnavanju obveznosti do poslovnih partnerjev. Opravičljivo je torej, ker zagotovimo nemoten dotok surovin, proizvodnji pa neprekinjeno delo.

Vpr.: Se dogaja, da ena TOZD nima dovolj denarja na žiro računu za izplačilo OD?

Nimamo vsi denarja

To se v podjetju tudi dogaja. Vendar smo te odnose do sedaj med seboj poravnavali le po skupnih dogovorih posameznih TOZD brez sklepov samoupravnih organov. Po novem pa bo ta medsebojna posojila urejal odbor interne banke. Vsak TOZD bo imel pri tej banki svoj žiro račun, kjer se bodo poravnale medsebojne obveznosti in terjatve, dočim bo podjetje navzven nastopalo le z enim žiro računom. Svoj žiro račun bo imel navzven le TOZD TAP glede na obveznosti, ki jih imamo po pogodbi s poslovnimi partnerji.

Vpr.: Se vaši službi za nemoteno izplačila postavljajo zahtevne naloge?

Res je, da se 15. v mesecu kar odahnemo. Pa ne zaradi plač, ki jih dobimo, ampak zaradi skrbi, ki je mimo. Težko nelikvidnosti najprej občutimo v našem oddelku. Toda, narediti je potrebno, da tega bremena ne občuti proizvodnja, hkrati pa, da imamo denar za OD in druge finančne obveznosti.

Vpr.: Ali se je zgodilo, da banka ne bi mogla izplačati denarja ali dati kredit?

Banka je močna

Banka ima večje ali manjše možnosti za kreditiranje, vendar nam največkrat zaproseni kredit v celoti odobri. H kreditni sposobnosti banke pa pripomoremo tudi mi sami, in sicer z izplačevanjem OD na hranilne knjižice. To namreč banki zagotavlja večji manipulacijski prostor za financiranje. Ni pa se nam še dogodilo, da ne bi imeli denarja za izplačilo OD na dan, ki je določen.

Vzporedno s prošnjo za kredit pri banki, poteka namreč redno izterjava naših terjatev pri kupcih, če je situacija neugodna, pa pokličemo posamezne večje kupce, da hitreje poravnajo svoje obveznosti oziroma, da nam pomagajo s predplačili.

Vpr.: Kakšen pomen je imela rezervacija 10 % OD za podjetje?

Ne več 10 %

Zadržani 10 % OD pomeni v podjetju preko 130 milijonov S din na mesec. V času, ko je podjetje imelo izredno težko situacijo glede likvidnosti, je to imelo velik pomen. Sedaj ko se je likvidnost nekoliko omilila in izboljšala, pa tak znesek ob mesečnem pretoku približno 12 milijard S din ne vpliva odločilno na likvidnost. Zaradi padca realnih

OD tudi ni več pametno teh zadrževati za daljše obdobje. To akcijo bomo v prihodnjem letu opustili, čeprav po drugi strani smatramo, da je pokazala veliko zavest in razumevanje kolektiva.

Vpr.: Koliko vam more pri vašem delu pomagati prodajna služba, ki poleg prodaje vodi tudi izterjavo terjatev do kupcev?

Njihova naloga je tudi, da vodi izterjavo pri kupcih, in sicer na podlagi evidence, ki v dobršni meri poteka že preko računalnika. Obdelava podatkov preko računalnika je že toliko izpopolnjena, da se dolžniki skoraj ne morejo več izgovarjati na napačne salde, čeprav so še vedno napake. Potrebno je večje zaupanje v našo evidenco kot evidenco tistih, ki jih terjamo.

Vpr.: Je bila že potrebna solidarnost kranjskih podjetij?

Tudi solidarnost

Med sabo si pomagamo, vendar medsebojni obseg poslovanja ni tolikšen, da bi lahko bistveno komu rešili problem izplačila OD. V kolikor pa se pojavijo zahteva ali prošnja od kateregakoli podjetja iz Kranja ali drugod, jih razumemo in kolikor se da pomagamo.

Vpr.: Ustanavlja se interna banka v podjetju. Kakšna je njena osnovna naloga?

Interna banka, ki je v bistvu obstoječi finančni oddelek z nekoliko spremenjenimi nalogami, bo ustanovljena 1. 1. 1974. Njena funkcija se bo začela kazati že v prvem četrtletju. Naloga banke bo, da bo koordinirala delo in financiranje med posameznimi TOZD navznoter, hkrati pa bo o skupnih finančnih problemih zagotavljala navzven enotno politiko.

Vpr.: Sirijo se neuradne govorice o zaostrenih odnosih med vami in službo informacijskih sistemov.

Dobro se razumemo

Delo finančno računovodske službe je v velik meri vezano na računalnik. Iz tega razloga moramo zelo tesno sodelovati. Razumljivo pa je, da se pri tem pojavljajo problemi. Lokacijsko smo zelo oddaljeni, vendar ne moremo vseh stvari reševati po telefonu. Osebo drug proti drugemu nimamo nobenih razprtij, kar pa jih je zaradi dela in iz dela, pa bi jih bilo veliko manj, če bi bili ti dve službi v istih prostorih. Tako pa nekateri le delovni problem speljavajo na napačno razlaganje in sklepanje. Mi pričakujemo, da se o teh problemih ne bo več slišalo, če se bomo preselili v obrat II.

Vpr.: S kakšnimi nalogami se srečuje vaša služba ob reorganizaciji podjetja?

Naša služba je ob reorganizaciji prevzela še več dodatnih nalog, saj moramo pravilno ugotovljati in zajemati vse finančne in materialne tokove, ki nastajajo z reorganizacijo novih TOZD. Tudi odgovornost na tem delovnem področju je čedalje večja. Naše delo je vse bolj podvrženo strogi kontroli in sankcijam ne le v podjetju, temveč tudi navzven. Zato smatram, da je potrebno delo delavcev naše službe temu primerno ceniti in vrednotiti

J. Š.

Samoupravna stanovanjska skupnost zaživel

Povezovanje vseh delovnih organizacij za čim hitrejšo reševanje stanovanjskih težav — Vzdrževanje 4000 stanovanj — Solidarnostni sklad — Tričetr milijarde odobrenih posojil za Savo — Edino z združenimi sredstvi se bo dalo iz velikih stanovanjskih problemov.

V oktobru je bila v kranjski občini ustanovljena skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti, ki šteje 89 članov. Več kot polovica članov je iz temeljnih organizacij združenega dela, ostali predstavniki pa so iz krajevnih skupnosti, političnih organizacij itd. Naše podjetje je v samoupravno skupnost izvolilo šest članov, in sicer iz vsake TOZD po dva člana. Ker marsikdo ni seznanjen z vlogo in pomenom občinske stanovanjske skupnosti, pogledimo, katere so njene osnovne naloge:

- samoupravna stanovanjska skupnost bo povezovala vse delovne organizacije, ustanove in občane z namenom, da se poveča obseg stanovanjske izgradnje ter s tem postopoma odpravi stanovanjski primanjkljaj v občini,

- reševala bo stanovanjske probleme določenih kategorij občanov, in sicer delavcev z zelo nizkimi osebnimi dohodki (socialno ogroženi), mladih družin in upokojencev,

- skrbela bo za vzdrževanje okoli 4.000 stanovanj v občini, ki so v družbeni lastnini,

- pripravljala bo srednjeročni program graditve stanovanj in zasebnih hiš v občini,

- pripravljala zasnovane samoupravnega sporazumevanja o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev ter družbeni dogovor o združevanju dela teh sredstev pri občinski stanovanjski skupnosti,

- pripravljala bo osnove za politiko družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu ter organizirala in nudila družbeno pomoč,

- pripravljala bo osnove za politiko stanarin ter predlagala občinski skupščini višino stanarin,

- v skladu s programom stanovanjske graditve bo dajala občinski skupščini predloge za razlastitev zemljišč, ki bodo namenjena za stanovanjsko izgradnjo,

- usklajevala bo delo pri pripravljanju urbanistične dokumentacije za izgradnjo stanovanjskih naselij, financirala komunalno urejanje zemljišč, odkupovala zemljišča, prodajala stanovanja itd.

Vse strokovne naloge za občinsko stanovanjsko skupnost bo upravljalo podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj.

Iz navedenih nalog občinske stanovanjske skupnosti se vidi, da bodo naloge zelo odgovorne, saj v kranjski občini še vedno primanjkuje 2.000 stanovanj. Na ustanovni skupščini so bili imenovani tudi odbori, ki bodo konkretno izvajali politiko stanovanjske skupnosti:

1. odbor za graditev stanovanj bo imel 30 članov, vodil pa ga bo delegat iz Planike,

2. odbor za gospodarjenje s skladom hiš v družbeni lastnini bo imel 29 članov, vodil pa ga bo delegat iz Tekstilindusa,

3. odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu bo imel 30 članov, vodil pa ga bo delegat iz Iskre.

Za predsednika občinske stanovanjske skupnosti je bil izvoljen delegat iz podjetja Eksoterm.

V okviru občinske samoupravne stanovanjske skupnosti se že zbirajo znatna finančna sredstva. Decembra lani so se vse delovne in druge organizacije v občini s samoupravnim dogovorom odločile, da bodo izvajale iz bruto osebnih dohodkov zaposlenih 5 % sredstev za reševanje stanovanjskih problemov socialno ogroženih družin, upokojencev in mladih družin. Predvidevamo, da se bo do konca letošnjega leta zbralo v kranjski banki preko 30 milijonov N din vročenih sredstev za nakup stanovanj ter individualno gradnjo, in v solidarnostnem skladu 20 milijonov N din za reševanje stanovanjskih problemov posebnih kategorij občanov. Navedena sredstva pa v Kranju za razliko od večine ostalih občin ne ležijo neizkoriščena, ampak so že razdeljena. Za socialno ogrožene občane, mlade družine in upokojence na Planini že gradijo dve stolpnici skupno 93 stanovanj. Dograjeni bosta do konca leta 1974. V septembru je bilo razdeljeno nad 10 milijonov N din individualnim graditeljem, ki gradijo hiše na območju občine Kranj. V mesecu novembru so bila razdeljena sredstva v višini 19 milijonov N din tistim delovnim organizacijam, ustanovam in posameznikom, ki so imeli z gradbenimi podjetji sklenjene pogodbe o nakupu stanovanj, ki bodo vseljiva na Planini do 31. marca 1974. Na ta način so bila skoraj v celoti angažirana finančna sredstva, ki so se letos zbrala v občini za realizacijo občinske stanovanjske politike.

Člane kolektiva bo gotovo zanimalo, koliko sredstev je naše podjetje letos oddvojilo v banko in solidarnostni sklad in koliko kredita za nakup stanovanj ter individualno gradnjo smo uspeli dobiti pri občinski stanovanjski skupnosti: (glej spodnji prikaz)

Računamo pa, da bo prihodnje leto tudi nekaj socialno ogroženih članov kolektiva dobilo družbeno stanovanje, zgrajena s sredstvi solidarnostnega sklada.

— po samoupravnem sporazumu bomo do 31. 12. 1973 izdvojili	
a) 3 % obvezno vročanje v banki, to je približno	3.800.000 N din
b) 2 % v občinski solidarnostni sklad	2.600.000 N din
skupaj	6.400.000 N din
— iz sredstev, ki se vročajo v banko, pa smo letos imeli odobrena naslednja posojila:	
a) posojilo za individualno gradnjo hiš	960.000 N din
b) posojilo za nakup stolpnice s 54 stanovanji	6.820.000 N din
skupno	7.780.000 N din

Pred ustanovitvijo občinske stanovanjske skupnosti so mnogi občani menili, da je navedena oblika povezovanja že vnaprej obsojena na propad. Rezultati, ki smo jih v Kranju dosegli na področju stanovanjske izgradnje lani in v letošnjem letu, pa govorijo ravno nasprotno. Koristno je bilo, da smo se v občini organizirano lotili reševanja stanovanjskih problemov delavcev, da smo izdelali

srednjeročni program izgradnje stanovanj ter individualnih hiš, da smo združili del finančnih sredstev in da smo sklenili dogovor o hitrejši gradnji stanovanj za delavce. Upamo in želimo, da bo stanovanjska izgradnja tudi v prihodnjih letih tekla s takim zagonom kot v zadnjih dveh letih, upamo pa tudi, da cene ne bodo naraščale tako hitro, kot so naraščale v zadnjih letih.

Franc Dolenc — avtor sestavka

Popili smo za plavalni bazen vina

Alkoholizem - problem nas vseh

V Savi okrog sto alkoholikov, od tega polovica težkih — Zaradi alkohola smo izgubili 6000 delovnih dni, z alkoholom pa je izhlapelo 44 starih milijonov.

Ko človek izprazni steklenico alkoholne pijače, ne pomisli, kaj alkohol pravzaprav je in kakšen bo njegov končni učinek. Pomislimo pred pitjem, koliko je družina zaradi tega prizadeta!

V Jugoslaviji imamo približno 900.000 alkoholikov. Alkoholik ne samo da umrje prej kot nealkoholik, temveč izgubi v življenju vsaj 10 delovnih let. To pomeni, da v Jugoslaviji ena generacija izgubi 9 milijonov delovnih let.

Če alkoholik izgubi med letom samo 2 delovna meseca zaradi bolezni in drugih izostankov z dela, gre v Jugoslaviji zaradi alkoholizma v izgubo na leto 1,8 milijona delovnih mesecev ali 540 milijonov delovnih dni.

Zanimivo je pogledati tudi podatke o alkoholikih v našem podjetju. Pri nas je zaposlenih najmanj 100 delavcev alkoholikov, ki so nujno potrebni zdravljenja. Torej, če alkoholik letno izgubi dva delovna meseca, je v Savi to letno 200 delovnih mesecev ali 6000 delovnih dni. Če računamo, da je povprečni mesečni dohodek 2200 din, zneso to letno 44.000 dinarjev (44 starih milijonov).

Jugoslavija je druga na svetu po porabi čistega alkohola na prebivalca: 15 litrov čistega alkohola na prebivalca ali 150 litrov 10 % vina na prebivalca. V Savi je zaposlenih 3200 delavcev. Letno torej popijemo 465 tisoč litrov 10 % vina. Če računamo, da je med nami precej zmernih pivcev, nekaj pa tudi abstinentov, vemo, koliko alkohola pride na alkoholike, ki so zaposleni pri nas.

Za alkoholne pijače smo v letu 1970 izdali v Sloveniji 780 milijonov din. Škoda zaradi alkohola je znašala v istem letu skupno 1,3 milijarde din. V letih 1971 in 1972 pa se je potrošnja alkohola še dvignila in je zato materialna škoda še mnogo večja.

Torej: letno približno 2 milijardi dinarjev, to je:

6670 dvosobnih stanovanj ali 200 osnovnih šol ali 285 zapornih plavalnih bazenov ali 1330 športnih igrišč.

Slovenskemu narodu grozi že v bližnji prihodnosti ali kolektiven samomor ali pa vsaj hudo nazadovanje.

Anton Kladnik

Ali ste obveščeni?

Preobširne informacije imajo lahko tudi negativni učinek — Letošnji Informator je debela knjiga — Znano je, da Savčani ne preberemo preveč knjig.

Letos smo vam iz oddelka za informiranje poslali toliko informacij, kot še nikoli v zgodovini podjetja.

Vsebinske informacije je bilo silno raznolično, največ pa jih je bilo o organizaciji in organiziranosti podjetja, gospodarjenju in medsebojnih odnosih.

Težnje, da bi slehernega Savčana vključili v razprave in odločanje, je mogoče uresničiti tudi z dobrim, bolj vsestranskim obveščanjem. Ta cilj smo hoteli doseči in zato ste v zadnjem času dobivali informator skoraj vsak dan. Toda to ni bil Informator običajnega formata, pogosto smo vanj »spravili« deset ali še več tipkanih strani. In, ob vsem tem se je gotovo kdo zamislil: pa ljudje vse to preberejo, razumejo? Prepričan sem, da ne.

Prepričan sem tudi, da so bile vse letos izdane informacije silno potrebne, da je kolektiv Sava zmožal, kar je bilo potrebno. Toda...

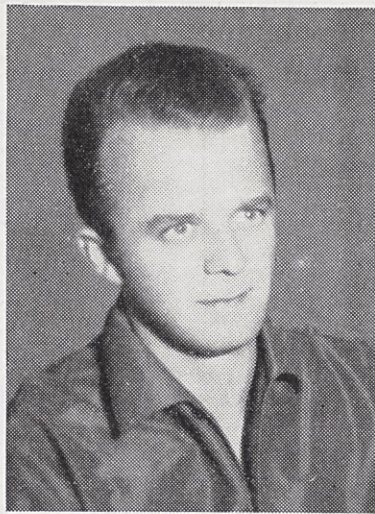
— po tem, koliko Informatorjev ostaja pri vratarjih ter kako malo pripravljeni (beri informirani) pridejo mnogi na sestanke delovnih skupin, je očitno, da je nekaj narobe.

Kaj?
— očitno preobširne informacije in preveč »uradno« napisane;

— prekratek čas od izida Informatorja do razprave v delovnih skupinah.

O tem smo se že pogovarjali prav te dni in upam, da bomo po novem letu zamislili in predloge tudi uresničili.

Jože Štular

Podpredsednik in predsednica sveta ZK

Zdenka Jurančič predsednik, Jože Markovič podpredsednik

Na prvi seji novoustanovljenega in novoizvoljenega sveta zveze komunistov Sava so za svojega sekretarja izvolili Zdenko Jurančič, za njenega namestnika pa Jožeta Markoviča. Oba sta naša vsem znana družbenopolitična delavca, zato ju ne bi posebej predstavljali.

Obema k izvolitvi naše čestitke in seveda želje za kar najuspešnejše delo.

Rekli so

»Teh nekaj sto ljudi, ki jih bomo izvolili v organe upravljanja naj se sestaja po potrebi — ne pa formalno, za vsako reč. Sestanki naj bodo stvarni ne pa za vse, kar se kdo spomni. To ljudi utruja.«

Janez Beravs na seji delavskega sveta podjetja ob razpisu volitev.

»Ob tako svečanem trenutku, ko podpisujemo samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti Združenje kemične industrije, bi bil verjetno primeren svečan govor. Za tako nalogo sem najbolj neprimerna oseba, ker mi ob tem trenutku prihaja na misel več skrbi, težav in problemov... kot pa slavnostnih besed.«

Dr. Lev Premru

»Lahko rečem, da sem veliko idej, in to izvirnih, dobil prav od ljudi, ki niso iz tehnične službe, ampak od ljudi iz neposredne proizvodnje. Danes je zadnji delavec toliko razgledan, da morem z njim kontaktirati. Človek ne sme biti enostransko usmerjen. Človek mora gledati čim širše.«

Bruno Skumavec
v našem pogovoru

Proslava 29. novembra v Savi

Minil je 29. november, praznik, ki so ga svečano pričakovali vsi narodi Jugoslavije. 30 let borbe in dela je za nami, zato smo ta dan počastili s proslavami, prireditvami, svečanimi akademijami in podobno. Vse to je le skromno posvetilo tistim velikim dogodkom izpred 30. let, ko se je v malem bosanskem mestu Jajcu

začela rojevati nova socialistična Jugoslavija. Želja za svobodo in neodvisnost, s katero so bila prežeta vsa hotenja jugoslovanskih narodov, je v 4-letni borbi proti nemškim osvajačcem zmagala. Datum zmag in borb naših narodov so bili spoštljivo zapisani v knjigo svetovne zgodovine, kajti s tem smo dokazali celemu svetu, da so narodi Jugoslavije enotni v hotenju živeti svobodno in neodvisno.

Tudi Savčani smo 29. november svečano pričakali. Kulturna komisija sindikalne organizacije je organizirala proslavo s kulturnim programom. Proslava je bila v novem obratu valjarne v obratu II. Sam kulturni program je bil pester in v duhu borbe, bratstva in enotnosti. Najprej so predstavniki družbenopolitičnih organizacij odnesli s kraja prireditve vence k spomeniku padlim Savčanom med NOB in s tem obudili spomin nanje. Tov. Mikoletič Ernest, predsednik mladinske organizacije, nam je v uvodnem govoru na kratko orisal pomen praznika ter pot borbe in dela jugoslovanskih narodov. Približal nam je tiste težke

dni novembra 1943, ko so delegati vseh republik Jugoslavije pod vodstvom vrhovnega štaba s Titom na čelu postavili prve temelje nove Jugoslavije. Ostali program je izpolnila folklorna skupina tovarne Sava s plesi iz Bosne in Hercegovine. Z ubranimi glasovi je z borbeno pesmijo napolnil prostor nove valjarne pevski oktet, ki že nekaj časa marljivo vadi pod strokovnim vodstvom pevovalke Matevža Fabjana. Med nastopi folklorne skupine in pevskega okteta sta recitatorja Jelka Hvast in gost Prešernovega gledališča Sveto Sever prebrala nekaj pesmi partizanskih avtorjev. Lahko rečemo, da so vsi nastopajoči upravičili naše zaupanje.

Na koncu izrabljam to priložnost, da se v imenu organizatorja zahvalim vsem, ki so pomagali pri tej proslavi.

Jože Vunšek

To je nova, drugačna Sava. Če vam je všeč — nam sporočite!

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in klišeeji CP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

Nagradna križanka

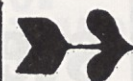
Po dolgem času spet objavljamo nagradno križanko. Poskusite se in gotovo bo rešitev večini uspela. Rešeno križanko pošljite v uredništvo in posebna komisija bo izmed pravih izžrebala:

1. nagrado 60,00 din
2. nagrado 40,00 din
3. in 4. nagrado 20,00 din
5. nagrado 10,00 din

Križanko pošljite v uredništvo do 8. januarja 1974.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1		H	E	Z		O	P	T	I	K		E	T	I	K		
2	A		P	O	L		A		R			K	A				
3	H	O		B	E	R	R		I	E		S		K	P		
4	Z	O	R		Z	O			D	O	M			R			
5							O		I			K		O			
6	H	I	T	E	R		H	O				T	R	A	J	A	
7	H											L	A	I	K	P	
8	S	R	B			B	L	O		V	D	E	K		O	K	O
9	K					K	R	O		M						K	
10		L	S	T	R	A			G	O	S		Č	U	V	A	R
11	O	T	O	K					A	R	T	A					
12	T	I	R														
13	O	K															
14	K																
15	I	R	A	H		S											

KRIŽANKA

Navpično:

- otočje v Oceaniji;
- dušik; velik ogenj; radius; kontakt; republika;
- pesnitev; umetni valilnik; pritr-dilnica;
- je v ustih; skala; naš otok; polt;
- kraj na Notranjskem; del okostja; vojaška formacija;
- kisik; vrsta psa; hudobijske; arabski plemiški naslov; prislov;
- oprostitev; obseg; prična;
- znak; grški retor; del sohe;
- kemični element; avto oznaka Nemčije; stara ženska;
- Karbon; enitniki organosis kiprook (cipsko gibanje)

Vodoravno:

- plemiški naslov; izdelovalec očal; moralen, naven človek;
- amper; skrajni del zemeljske obale; aarist; vris-ka;
- kratica humane organizacije; ime in priimek danskega fizika; ZK (prej);
- se razlega, dani; letva, ki služi

- za povezovanje sena; domačija; sladkorna rastlina;
- domače m. ime; krajevno ime; nočno popivanje;
- uren, živahen; afriška ptica; najbolj razširjena rastlina;
- dušik; poškodba z nožem; nestrokovnjak; oznaka za parkiranje;
- pripadnik jugoslov. naroda;

- umrli graditelj smuč. skakalnic; organ vida;
- kalij; mesto v Gani; meter; vojak, ki so ga imeli oficirji za svoja dela; avtom. oznaka Celovca;
- naš polotok; domača žival; paznik v zaporu;
- kopno v morju; vstopnica; skupina ptic;

- tirnica; pojav na vodi; izven izgre; žival, ki skriva glavo v pesek;
- Olga Kranjc; Ljubljanski gledališki igralec; Milano;
- kilo; struja; pevski glas; Nord;
- država v Aziji; črevesna bolezen; Amper; Verdijeva opera;

1974

- kraj v ZRN; precej; pod;
- pivski vzklík; najdragocenejša tekočina; koroški plev; naša vojska;
- tale; Irak v SRH; titan;
- Italija; streha; korpus; najmanjši delec snovi; Dnevnik;
- izmišljena pokrajina;